

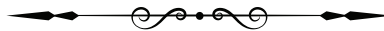

בס"ד

קונטרס בניין עדי עד

מוזתר להפיץ קונטרס זה בשלמותו ובמלואו לזיכוי הרבים.

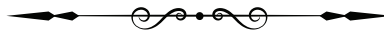
©

כל הזכויות שמורות

לרב שמעון יעקב דהן שליט"א

ישיבת זוהר חרדי

בני ברק

קונטרס בניין עדי עד

וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בְּנֵין עַד־עַד (שבע ברכות)

בדורות הקודמים, עיקר זמנן ומרצן של נשים היה מופנה לביתן פנימה. אך בימינו נדמה כי המציאות משתנה, ורבים חשים כי היא מנוגדת לעמדה ההלכתית, ואינה עומדת בקנה אחד עם גדרי הצניעות.

על כן ל"ע רבו הצרות בבניין הנישואין, רבו הפניות לרבנים ומגשרים בעניין שלום בית ול"ע גם רבו הגירושין ר"ל.

הקונטרס נועד ליר"ש שומרי תו"מ 'קלה כבחמורה' המעוניינים להתחזק בצניעותם ולשמר את ביתם ומשפחתם בקדושה לדורותם, בדרכי השי"ת בהו"ש, כפי שנצטוונו מפי מרע"ה, ובע"ה יזכו לפסוח על חבלי משיח ללא רבב, לגאולה פרטית וכללית כ"ה. והמעוניין להצטרף לקהל השם, יבורך.

הסתכלות וראייה באישה

מעשה ברבן שמעון בן גמליאל שהיה על גבי מעלה בהר הבית וראה עובדת כוכבים אחת נאה ביותר אמר **מָה רָבוּ מַעֲשֵׂיָהּ ה'** (תהלים קד, כד) ואף רבי עקיבא ראה אשת טורנוסרופוס הרשע רק שחק ובכה רק שהיתה באה מטיפה סרוחה שחק דעתידה דמגיירא ונסיב לה בכה דהאי שופרא בלי עפרא ורב אודויי הוא דקא

מודה דאמר מר הרואה בריות טובות אומר ברוך שככה ברא בעולמו ולאסתכולי מי שרי מיתיבי **וְנִשְׁמְרֶתָּ מִכָּל דְּבָר רָע** (דברים כג:י) שלא יסתכל אדם באשה נאה ואפילו פנויה באשת איש ואפילו מכוערת ולא בבגדי צבע של אשה, ולא בחמור ולא בחמורה ולא בחזיר ולא בחזירה ולא בעופות בזמן שנזקקין זה לזה, ואפילו מלא עינים כמלאך המות;

אמרו עליו על מלאך המות שכולו מלא עינים; בשעת פטירתו של חולה עומד מעל מראשותיו וחרבו שלופה בידו וטיפה של מרה תלויה בו;

כיון שחולה רואה אותו - מזדעזע ופותח פיו וחורקה לתוך פיו; ממנה מת, ממנה מסריח, ממנה פניו מוריקות (עבודה זרה כ ע"א-ע"ב).

אומרת הגמרא קרן זוית הוא, ומוכיחה כי יש איסור ראיית אשת איש, וכן נשים האסורות בלאו (שו"ע אה"ע כא סוף סעיף א') אפילו בלא שום הנאה, שהרי אין שום הנאה בהבטה במכוערת. לכן כאשר אדם ההולך בשוק רואה לפניו כמלא עיניו אשה הולכת לקראתו, עוד טרם יכול הוא להבחין אם נאה היא או מכוערת, עליו להשפיל את עיניו ולהשתדל שלא לראותה כלל. לכן הוכרחה הגמרא לבאר: קרן זוית הוא, שהרי בכוונה באה להכשיל את רבי עקיבא (כתאור רש"י תוספות והר"ן במסכת נדרים דף נ ע"ב).

אסור הסתכלות באשת איש מן התורה:

דכתיב **וְלֹא תִתּוּרֻּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶּם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זָנִים אַחֲרֵיהֶם** (במדבר טו:לט) ואמרו רז"ל (במדבר רבה פ"י) לבא ועינא תרי סרסורי לחטאת. ואסור להסתכל אפילו בפני אשה פנויה מדברי קבלה שנאמר: **בְּרִית פְּרִתִּי לְעֵינַי וּמָה אֶתְּבוּנִי עַל בְּתוּלָתָהּ**. (איוב ל"א) (שולחן ערוך, אבן העזר, כא:א) (עבודה זרה כ ע"א).

פסק הרמב"ם:

ואסור לאדם לקרוץ בידיו וברגליו או לרמוז בעיניו, לאחת מן העריות; וכן לשחק עימה, או להקל ראש. ואפילו להריח בשמים שעליה, או להביט ביופייה אסור;

ומכין המתכוון לדבר זה, מכת מרדות. והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אישה, ונתכוון ליהנות כמי שנסתכל במקום התורף; ואפילו לשמוע קול הערווה, או לראות שיערה אסור. וכל הדברים האלו, אסורין בחייבי לאוין. ומותר להסתכל בפני הפנויה ולבודקה, בין בתולה בין בעולה כדי שיראה אם היא נאה בעיניו, יישאנה; ואין בזה צד איסור: ולא עוד, אלא ראוי לעשות כן. אבל לא יסתכל דרך זנות, הרי הוא אומר **בְּרִית כְּרָתִי לְעֵינַי וּמָה אֶתְבּוֹנֵן עַל בְּתוּלָה**. (איוב לא, א) (הל' איסורי ביאה פכ"א ה"ב-ה"ג).

פסק השו"ע:

צריך אדם להתרחק מהנשים מאד מאד ואסור לקרוץ בידיו או ברגליו ולרמוז בעיניו לאחד מהעריות ואסור לשחוק עמה להקל ראשו כנגדה או להביט ביופיה ואפילו להריח בבשמים שעליה אסור, ואסור להסתכל בנשים שעומדות על הכביסה ואסור להסתכל בבגדי צבעונים של אשה שהוא מכירה אפילו אינם עליה שמא יבא להרהר בה.

פגע אשה בשוק אסור להלך אחריה אלא רץ ומסלקה לצדדין או לאחוריו ולא יעבור בפתח אשה זונה אפילו ברחוק ד' אמות והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה ונתכוין ליהנות ממנה כאלו נסתכל בבית התורף שלה ואסור לשמוע קול ערוה או לראות שיערה והמתכוין לאחד מאלו הדברים מכין אותו מכת מרדות ואלו הדברים אסורים גם בחייבי לאוין. (אה"ע כא' א')

ה'משנה ברורה':

אבל לענין איסור הסתכלות לכולי עלמא המסתכל באשה אפילו באצבע קטנה כיון שמסתכל בה להנות עובר בלאו דלא תתורו אחרי עיניכם ואמרו שאפילו יש בידו תורה ומעשים טובים לא ינקה מדינה של גיהנם [פרי מגדים]. וראיה בעלמא לפי תומו בלא נהנה שרי אם לא מצד המוסר, ובספר מנחת שמואל הוכיח דאדם חשוב יש לו ליזהר בכל גווניו. וכתב הפרי מגדים דבמקומות שדרך להיות מכוסה [כגון זרועותיה וכהאי גוונא שאר מקומות הגוף] אף ראייה בעלמא אסור. (סי' עה ס"ק ז)

הרדב"ז:

עיקר הטעם הוא מפני שיבוא לידי הרהור ועל ידי הלוכה ותנועותיה אעפ"י שהיא מכוסה יבוא לידי הרהור. (שו"ת רדב"ז ח"ב סי' תשע)

קול באישה ערוה

הגמרא במסכת קידושין:

נשדר ליה מר שלמא לילתא. אמר ליה: הכי אמר שמואל: קול באשה ערוה. אפשר על ידי שליח. אמר ליה: הכי אמר שמואל אין שואלין בשלום אשה על ידי בעלה אמר ליה הכי אמר שמואל אין שואלין בשלום אשה כלל. (קידושין ע"א-ע"ב).

כתב הרשב"א:

ואסור לשמוע אפילו קול דבורה כדאמרינן בקדושין [ע' א'] לישדר מר שלמא לילתא אמר ליה הכי אמר שמואל קול באשה ערוה, ואלא מיהו נראה דדוקא קול של שאלת שלום או בהשבת שלום כי התם דאיכא קרוב הדעת. (חידושי הרשב"א, ברכות כד ע"א).

ה'דברי יציב':

אמנם בים של שלמה קידושין פ"ד סי' ד' מביא מהרא"מ שאפילו דיבור אסור באשת איש עיי"ש. וע"ע במאירי ברכות כ"ד ע"א [בד"ה צריך], דבאשה אחרת אסור בכל שעה להסתכל בה ולשמוע קולה אפילו קול שאינו של זמר, והביא מהך דילתא בקידושין דף ע' ע"א. ויעויין בבאר שבע בסופו בבאר מים חיים אות ג' שהביא מהך דקידושין דנראה דאפילו כשאינה מנגנת ומזמרת אסור, ועוד נ"ל ברור דקול באשה ערוה אפילו בפנויה עיי"ש.

קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי (ויקרא יט:ב)

וְהָיָה מִחֲנִיף קָדוֹשׁ (דברים כג:טו)

וְלֹא תִתְּנוּ אַחֲרֵי לִבְבְּכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זִנִּים אַחֲרֵיהֶם (במדבר טו:לט)

וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשָׁל (ויקרא יט:יד)

רבי יוחנן משבח אישה הנזהרת ושומרת על צניעותה מלהכשיל אחרים.

הדור האחרון

בעל ספר חסידים, רבי יהודה החסיד:

כל המברך שהשמחה במעונו צריך לחקור אם קיימו וגילו ברעדה אם רעדה במקום גילה, אבל אם אדם לוקח לו אשה שאינה הוגנת לו או הוא אינו הגון או שניהם אינם הגונים או אין תרבות שם וניבול פה ביניהם או נשים יושבות בין האנשים שהרהורים שם, לא יתכן לברך שֶׁהַשְׂמִיחָה בְּמַעְוָנוֹ. " (סימן שצ"ג)

הרמב"ם:

אין יופי לאשה אלא לישוב בזוית ביתה שכך כתוב כָּל כְּבוֹדָה בֵּית מֶלֶךְ פְּנִימָה.

(תהלים מה:יד) (הלכות אישות יג:יא)

נשים במרחב הציבורי

וַיִּצַר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי

הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. (בראשית ב:ז)

תרגם אונקלוס 'נפש חיה': 'רוח ממללא'.

כותבת הגמרא: 'עשרה קבים שיחה ירדו לעולם תשעה נטלו נשים'. (קידושין מט ע"ב)

פסק הרב משה פיינשטיין זצ"ל:

הגדת השיעור על ידי אשה באם הוא באקראי בלבד. וצריך להזהירה שתשב בדווקא, שיהיה באופן צנוע יותר. כמו כן יש לעשות זאת בבית פרטי בלבד, ולא בבית כנסת או בית מדרש. בית הכנסת הוא מקום תפילה וקדושה, ושם הצפייה היא לסטנדרטים גבוהים יותר של צניעות, כפי שנהוג בהצבת המחיצה ובנוהגים נוספים ייחודיים למקום תפילה. וכן אין מן הראוי להשמיע קולן, לא בתפילה ולא בשיעורי התורה, בשאלות וכדו'. (שו"ת 'אגרות משה', או"ח ח"ה סי' יב),

דרשה שעל ידי בת מצווה פסק:

רשאית לומר איזה מלים לכבוד שמחתה, וזה מסתבר שיסגי להתועלת שסובר כבוד תורתו שיש בזה אבל לא תאמר על הבימה אלא אצל השלחן שעושין הקידוש שם. (שו"ת 'אגרות משה', או"ח ח"ד סי' לו)

הרב דב ליאור:

בת שיש בה צניעות ויראת שמים אמתית, תמנע מלהופיע בפני גברים. שהעומדת על הבמה, ממקדת את ההסתכלות עליה, והעושה כך 'מחפשת היתרים', ואין ראוי לנהוג כן.

השתתפות בשיעור תורה לגברים בבית כנסת

לכתחילה חובת לימוד תורה ממצוות הגבר, ולא האישה. אעפ"י שעזרת הנשים בבתי הכנסיות, פתוחה לנשות וילדי המתפללים, כלל ועיקר אין לנשים להוות חלק פעיל במהלך השיעורים, בשאלות והערות וכדו', שכן דרכה להנעים קולה ולהחניף השומעים.

פסק הרב שמואל הלוי וזנר זצ"ל ר"י חכמי לובלין:
 כיון דדרכה להנעים קולה ולהחניף השומעים כידוע, לכאורה הצדק עם כ"ת דלא
 גרע מהשבת שלום בעלמא דאסור. (שו"ת 'שבט הלוי', ח"ג סי' יד; ח"ה סי' קצז אות ד; סוף סי' קצח ועוד)

הרב מנשה קליין האדמו"ר מאונגוואר זצ"ל:
 ומיהו אף כי להלכה לפי עניות דעתי ליכא איסור מדינא לשמוע רק לדברי נואמה
 אבל מ"מ מידי ריחוק מן הכיעור לא יצא ובפרט אם הוא נהנה מקול דבורה אם
 כן איכא אז איסור גם כן.
 ומאן יכול להבחין בזה, דאע"ג דקול דבור לא הוה ערוה אפילו הכי אסור לכיון
 ליהנות מדבורה שהרי אפילו בבגדיה אסור להסתכל וליהנות.
 ובר מן דין פשוט דאם יושב ומאזין לנאום אשה אי אפשר שגם לא יעבור אל
 הסתכלות בה שכך הוא דרך בני אדם שמסתכל בהנאם להבין יותר או לראות
 התנועות שלו ולראות תנועות האשה בעצמה הם איסור לפני עצמו. (שו"ת משנה הלכות,
 ח"ה סי' ריח).

והירות מיהוד

אומר הרה"ג גדלי' אבערלאנדער שליט"א ר"י היכל מנחם, מאנסי:
 בהלכות יחוד אפ' באופן שהוא מדרבנן אין להקל מהר כל כך. דבענין זה היצר
 גדול מאוד, וכמבואר בגמ' קידושין (פא, א) שגדולי התנאים היו להם נסיונות גדולות
 בעניני קדושה, וכל שכן אנן.
 אנו לא בדרגות יוסף הצדיק שעמד לפניו נסיון עצום בעניני עריות ועמד בזה
 בגבורה.

וז"ל הרמב"ם (הל' איסורי ביאה פרק כב הלכה יח-כ): אין לך דבר בכל התורה כולה שהוא
 קשה לרוב העם לפרוש אלא מן העריות והביאות האסורות. אמרו חכמים בשעה
 שנצטוו ישראל על העריות בכו וקבלו מצוה זו בתרעומות ובכיה שנאמר בוכה

למשפחותיו על עסקי משפחות.

ואמרו חכמים גזל ועריות נפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן, ואין אתה מוצא קהל בכל זמן וזמן שאין בהן פרוצין בעריות וביאות אסורות. ועוד אמרו חכמים רוב בגזל מיעוט בעריות והכל באבק לשון הרע. לפיכך ראוי לו לאדם לכופ יצרו בדבר זה ולהרגיל עצמו בקדושה יתירה ובמחשבה טהורה ובדעה נכונה כדי להנצל מהן ויזהר מן הייחוד שהוא הגורם הגדול גדולי החכמים היו אומרים לתלמידיהם הזהרו בי מפני בתי הזהרו בי מפני כלתי כדי ללמד לתלמידיהם שלא יתביישו מדבר זה ויתרחקו מן הייחוד.

ובספר החינוך (פרשת אחרי מות מצוה קפח) כתב: עכשיו אין לנו לפרוץ אפילו גדר קטן בענינים אלו כלל, אלא לשמור כל ההרחקים שהודיעונו זכרונם לברכה בפרט, ובמה שלא הזכירו הם יש על כל אחד ואחד לעשות כפי מה שימצא את גופו מוכן כמו שאמרנו, שאם הוא מוצא עצמו שצריך גדר אף על המותר יגדור עצמו, כמו שמצינו אחד מן החכמים שאמר הזהרו בי מפני בתי, ואף על פי שמותר לאדם להתייחד עם בתו כמו שנכתוב בעזרת השם, לפי שענין זה קשה מאד ויצר הרע חזק בו, על כן צריך כל אדם להרבות בשמירה.

ובדרך פיקודיך (מל"ת לה, חלק הדיבור אות כג) כתב: מענפי האזהרה, איסור הייחוד עם האשה, הנה ייחוד אשת איש מדאורייתא, וייחוד עם הפנויה יש אומרים שהוא מדרבנן, והעולם מקילים בזה ואפילו הבעלי תורה והוא להם לחרפה לברוח מחדר שהאשה שם בחושבם שחושדין את עצמן שיתפעלו בעבירה, על כן הן מקילין ולחכמה ולצדקות תחשב להם באומרם שבטוחים בעצמם, ולו חכמו ישכילו שהייחוד בזולת העבירה הוא באיסור גמור, וכל אחד יראה להיות בקי בדיני הייחוד ויחמיר לעצמו ביותר משורת הדין.

מקצת גדרי יהוד

אסור מן התורה לאיש להתייחד עם אשה, דהיינו שיהיו שניהם יחד לבד במקום אחד. שדבר זה גורם לבוא לגילוי ערוה, כלומר שחששה תורה שמא יתגבר עליהם יצרם ויבואו לידי גילוי ערוה.

מן התורה אינו אסור אלא באיש אחד עם אשה אחת, אבל מדרבנן אסור אפי' ביותר מאיש אחד או אשה אחת.

איסור יחוד הוא בין עם זקינה ובין עם ילדה שהיא יותר מג' שנים, וכן לגבי האיש בין זקן מופלג ובין נער צעיר שהוא יותר מט' שנים. אולם ילד פחות מבן י"ג שנה מותר להתייחד עם ילדה פחותה מבת י"ב שנה.

האיסור הוא בין על האיש ובין על האשה. ההלכות חלות על שניהם.

אין חילוק אם מתייחדים במקום סגור או אפילו במקום פתוח כגון בשדה וכדומה שכן זה מקום שאין חשש שיפרעו ע"י אנשים.

אין חילוק לענין איסור יחוד אם נתכוון להזדמן יחדיו או שבמקרה נקלעו לשם.

כמן כן אין חילוק אם מדברים זה עם זה או לא, ואפי' אם אין מסתכלים זה בזה עוברים על איסור יחוד.

מחויב האדם למסור כל ממונו ולא לעבור על איסור יחוד

זמן הנחשב יהוד

זמן היחוד הוא אפי' רק לרגע אחד, אם נמצאים במקום שלא יפריעו להם לשהות שם זמן ממושך כדי שיעור טומאה שהוא בערך חמש דקות, אבלא אם הם במקום שיפריעו להם לשהות יותר מזמן קצר כמו במעלית, דאז מותר.

עם מי מותר להתייחד

מותר לבן להתייחד עם אמו, וכן האב מותר להתייחד עם בתו. ומותר אפי' לגור ביחד בקביעות. בין אם הם קטנים ובין אם הם גדולים. בין אם היא פנויה ובין אם היא נשואה.

אם עם בנה מותרת אפי' אם נתוודע לאמו בהיותו גדול בשנים ולא גדל אצלה.

היתר דבתו ואמו הוא גם שלמעלה מהם ושלמטה מהם כגון בתו ובת בנו וכן אם אמו.

זוג המאמץ ילדים או ילדים מנישואין אחרים נוהג בהם איסור יחוד מן התורה, ועוד יותר חמור מסתם יחוד מכיון שלבם גס בהם.

היתר עם אהותו באופן ארעי

מותר להתייחד עם אחותו שלא בקביעות, אבל אסור לגור אתה בקביעות. והמחמיר אפי' שלא בקביעות תבוא עליו ברכה.

גדר זמן שנחשב עדיין שלא בקביעות הוא שלושים יום. ובשו"ת אגרות משה כתב

דצריך שיהא ניכר שהוא אצלה בביתה רק ביאת פרקים כאורח שבא רק לפי שעה ולא כבא לדור שם.

גר או גיורת מותר להתייחד עם הוריהם או עם בניהם, ואע"פ שגר שנתגייר כקטן שנולד דמי, מ"מ כיון שבטבע הם קרובים ואין להם יצר הרע שולט ע"ז.

יחוד עם פנויה טהורה

דוד המלך ובית דינו גזרו על יחוד פנויה טהורה אע"פ שאינה ערוה.

אבל פנויה שהיא נדה אסורה מן התורה והוי בכלל עריות. ומשהגיעה לגיל י"ב שנים בחזקת נדות. ולכן משודכת אסורה ביחוד מן התורה.

הובאו כאן בקצרה מתוך קונטרס קיצור הלכות יחוד, ישיבת היכל מנחם, מאנס.

וכל הקובע עיתים ללימוד הלכות יחוד וילמד את אישתו תבוא עליהם הברכה ויזכו לבנין עדי עד, שלום בית ושכינה ביניהם תמיד כי"ר

